

УДК 811.111'255.4

DOI: 10.26565/2227-8877-2021-94-04

Jabberwocky у перекладах французькою

Вороніна К. В.

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна; e-mail: k.v.voronina@karazin.ua;
ORCID: [0000-0002-9346-1847](https://orcid.org/0000-0002-9346-1847) ; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?user=DbrmmyoAAAAJ&hl=ru>;
RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Kamilla_Voronina
(Харків)

Стаття присвячена особливостям перекладацького відтворення лексичного нонсенсу. Матеріалом обрано один з провідних віршованих творів жанру нонсенс – вірш Льюїса Керрола *Jabberwocky* та 12 його перекладів французькою. У результаті дослідження встановлено, що інтерпретація тієї чи іншої нонсенсної репрезентації лексичного рівня чинить суттєвий вплив на відтворення перекладацького відповідника, але ж не обмежує перекладачів у їх творчих підходах. Нонсенс – явище цікаве, складне та неоднозначне, що передбачає множинність потенційних варіантів для тлумачення та відтворення у мові перекладу. Відсутність одного заданого сенсу та, відповідно, одного варіанту тлумачення закладена автором завдяки словотвору. Одним з широко вживаних словотвірних способів Льюїс Керрол обрав телескопію, у результаті чого в його авторських новотворах «запаковані» два або більше сенсів. Задля полегшення інтерпретування та пояснення творчого задуму автор наводить коментар на сторінках твору. Його гра з сенсами втілюється у перекладах французькою переважно за рахунок калькування структури утворення, але не обмежується ним. У певних випадках перекладачі керуються саме авторським коментарем та відтворюють гру з сенсами, підібравши ті засоби французької мови, які якомога влучнішим чином відтворюють задум автора. Найчастіше у перекладах французькою керролівські лексичні нонсенси відтворено за рахунок телескопії та словоскладання. Не виключеним є також випадки, коли перекладачі застосовують творчий підхід, привносячи в керролівську гру нові сенси, відмінні від авторської інтенції. У ряді випадків перекладацька гра стає набуває настільки специфічних проявів, що сягає за межі читацької уяви. В аналізованих перекладах французькою провідною стратегією перекладачі обрали одомашнення, адже калькування є проявом наближення тексту оригіналу до читачів мовою перекладу. Очуження зафіксовано лише в одному перекладі, що має прояв у перенесенні назв головних героїв вірша у французький переклад без змін або адаптації до мови перекладу.

Ключові слова: лексичний нонсенс, одомашнення, очуження, переклад, перекладач, перекладацький відповідник.

Voronina K. *Jabberwocky* in French Translations. This paper focuses on the specifics of rendering lexical nonsense into the target language. The research is done on the basis of one of the outstanding poems of all times belonging to the genre of nonsense, namely *Jabberwocky* by Lewis Carroll and 12 translations into French. As a result of the research it was established that the interpretation of any nonsensical representation of the lexical level has a significant impact on its reproduction in the target language, but does not limit translators in their creative approaches. We claim that nonsense is an interesting, complex, and ambiguous phenomenon which implies a plurality of potential options for its interpretation, and reproduction in the target language. Lexical nonsense units are deprived of one single sense and thus one single variant of their interpretation due to their word formation. In most cases, Lewis Carroll chose blending, which resulted in coining new words with two or more meanings “packed up” into one word. To make interpretation easier, the author gave his commentaries on the pages of the literary work. In most cases, L. Carroll’s game with meanings is reproduced in French translations by means of calquing the word-formation pattern. In certain cases, translators are guided by the author’s commentary and they select the means of the French language as accurately as possible to reproduce Carroll’s intentions. In most cases, Carroll’s lexical nonsense units are reproduced in the French translations by means of blending and compounding. In some cases, the translators take a creative approach bringing new meanings into Carroll’s game, different from his initial intention. And their game becomes so specific that it goes beyond the reader’s imagination. The translators’ preference to use calque to coin their equivalents is a manifestation of the domestication strategy in most analyzed translations. Only one translator borrowed English nonsensical lexemes to name main characters in his French translation, which we consider to be the manifestation of foreignization strategy.

Key words: domestication, equivalent, foreignization, lexical nonsense, translation, translator.

1. ВСТУП

Стаття є певною мірою продовженням наших досліджень перекладацького відтворення лексичного нонсенсу – явища складного та неоднозначного з одного боку та надзвичайно цікавого та привабливого для практичних та теоретичних розробок з іншого [1, 2, 3]. Так, ми зверталися до особливостей перекладацького відтворення лексичного нонсенсу: здійснювалися спроби проаналізувати особливості перекладацького відтворення лексичного нонсенсу українською з урахуванням структури утворення тієї чи іншої лексичної одиниці в мові оригіналу та в мові перекладу, а також були визначені способи, до яких удавалися українські перекладачі під час роботи над англomовними віршованими творами, які рясніють лексичними нонсенсами [1, 2, 3]. Невирішеними залишаються питання щодо того, яким чином здійснюється перекладацьке відтворення лексичного нонсенсу в інших мовах, які способи перекладу та трансформації використовують перекладачі, чим вони керуються під час утворення перекладацьких відповідників у мові перекладу та яка стратегія – одомашнення чи очуження – превалюватиме в тому чи іншому випадку. М а т е р і а л о м цього дослідження ми обрали відомий вірш *Jabberwocky* видатного митця-засновника жанру нонсенс Льюїса Керрола [11] та 12 перекладів французькою, виконаних Анрі Парісо [16], Маріон Бле, Паскалем д'Одо, Амелі Тома, Каролін Нікола, Гіслен Жюльєн, Флора Коломбе, Крістель Брюне, Анн Софі Марє, Еммелін Фаго, Шарлот Уиторель, Марі Рікебуш [17].

М е т а полягає у встановленні особливостей відтворення перекладацьких еквівалентів англomовних нонсенсних одиниць у французькій мові.

У відповідності до мети дослідження передбачає вирішення ряду з а в д а н ь :

- встановити особливості структури утворення лексичного нонсенсу в рамках віршованого твору, що аналізується;
- схарактеризувати функції, що виконує лексичний нонсенс у віршованому творі;
- визначити особливості формування франкомовних відповідників англomовним лексичним нонсенсним одиницям;
- визначити провідну стратегію, що обрали перекладачі під час відтворення лексичного нонсенсу (доместикація чи форенізація);
- встановити, чи існує взаємозв'язок між структурою утворення нонсенсної лексеми в мові оригіналу та способом її перекладацького відтворення у мові перекладу.

О б ' є к т о м розробки є лексичний нонсенс в рамках віршованого твору мовою оригіналу, п р е д м е т о м – особливості його відтворення у мові перекладу. А к т у а л ь н і с т ь цієї розробки полягає у необхідності комплексного аналізу особливостей утворення лексичного нонсенсу та його

функціонування у художньому творі задля визначення провідних способів його перекладацького відтворення у мові перекладу.

2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

З точки зору перекладознавства лексичний нонсенс належить до безеквівалентної лексики, тобто такої, що не має сталих відповідників у мові перекладу. До особливостей перекладацького відтворення безеквівалентної лексики звертались провідні фахівці перекладознавчої думки: Р. П. Зорівчак, Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй, І. В. Корунець, М. П. Кочерган [5, 6, 7, 8]. Зокрема, звертали увагу на питання класифікації безеквівалентної лексики, виокремлювали способи її перекладацького відтворення у залежності від її типу (Р. П. Зорівчак, Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй, І. В. Корунець, М. П. Кочерган). Щодо лексичного нонсенсу, питання його перекладацького відтворення залишається недостатньо висвітленим, адже велика кількість форм його репрезентації та онтологічні характеристики роблять неможливим, насамперед, однозначний підхід до його інтерпретації в мові оригіналу та, відповідно, до застосування способу перекладу та/або перекладацьких трансформацій у мові перекладу.

Безперечно, наявність одиниць лексичного нонсенсу значним чином ускладнює сприйняття та інтерпретування не тільки тієї чи іншої лексичної одиниці, а й усього художнього твору, до складу якого вони належать. Так, непрозорість морфемного членування та неконвенційність структури утворення тієї чи іншої репрезентації лексичного нонсенсу деавтоматизує сприйняття, а референційно-сигніфікативна невизначеність унеможливує однозначну співвіднесеність з тим чи іншим об'єктом/предметом позамовного оточення в мові оригіналу, що в свою чергу робить неможливим однозначну референційну співвіднесеність його відповідника у мові перекладу. Отже, з одного боку, лексичний нонсенс чинить перепони для перекладацької діяльності, а з іншого боку слугує стимулом, поштовхом для творчої активності, для своєрідного змагання у перекладацькій майстерності.

Якщо розглядати переклад нонсенсу з позиції провідної проблеми перекладознавства – проблеми перекладності/неперекладності – то наявність лексичних нонсенсів у художньому тексті робить цей текст неперекладним. У широкому сенсі зазвичай під неперекладними одиницями/висловленнями/текстами розуміють такі, яким неможливо віднайти еквіваленти в іншій мові [13, 19]. Але ж з іншого боку, зростаюча кількість перекладів художніх творів свідчить про можливість здійснення перекладацького відтворення навіть неконвенційних лексичних одиниць: «... там, де є думка та її лінгвістичне оформлення завжди є можливість або потенціал для перекладу» [19]. Перекладацьке відтворення

будь-якої нонсенсної одиниці здійснюється на основі тих функцій, які вона виконує в художньому тексті оригіналу: «Засоби мови перекладу слугують не для копіювання формальних особливостей мови оригіналу, а для передачі функцій, які виконують одиниці оригіналу» [9]. Отже, вивчення особливостей перекладу нонсенсу з позиції функціонального підходу доводить те, що він передбачає множинність (потенційно необмежену) варіантів його відтворення у мові перекладу.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

До початку аналізу результатів власного дослідження наведемо оригінальний текст вірша та схарактеризуємо його зміст:

"Twas brillig, and the slithy toves
Did gyre and gimble in the wabe:
All mimsy were the borogoves,
And the mome raths outgrabe.

"Beware the Jabberwock, my son!
The jaws that bite, the claws that catch!
Beware the Jubjub bird, and shun
The frumious Bandersnatch!"

He took his vorpal sword in hand;
Long time the manxome foe he sought—
So rested he by the Tumtum tree
And stood awhile in thought.

And, as in uffish thought he stood,
The Jabberwock, with eyes of flame,
Came whiffling through the tulgey wood,
And burbled as it came!

One, two! One, two! And through and through
The vorpal blade went snicker-snack!
He left it dead, and with its head
He went galumphing back.

"And hast thou slain the Jabberwock?
Come to my arms, my beamish boy!
O frabjous day! Callooh! Callay!"
He chortled in his joy.

"Twas brillig, and the slithy toves
Did gyre and gimble in the wabe:
All mimsy were the borogoves,
And the mome raths outgrabe. (*Jabberwocky*
by Lewis Carroll) [11]

З точки зору сюжету, вірш можна назвати «відповіддю літератури жанру нонсенс на поему англосаксонського епосу Беовульф» [18]. «Приховуючись за чудернацькою мовою», в основі сюжету лежить «вочевидь проста історія про добро та зло» [15]. Син залишає домівку та іде на пошуки жадливого

монстру – the Jabberwock. Подолавши труднощі, що на нього чекали під час подорожі, проявивши мужність та хоробрість, він святкує перемогу над ворогом та, тріумфуючи, повертається додому.

Мова вірша відрізняється неймовірною кількістю вигаданих автором лексичних одиниць, які ми відносимо до категорії лексичного нонсенсу. Л. Керрол створює власні лексичні одиниці на позначення істот, до того незвичайних та фантастичних, що їх навіть складно уявити. Але водночас, неможна недооцінювати ту гру з сенсами, яку покладено в основу його вигадувань та експериментів з мовою. Відомий як філософ, логік та математик, Л. Керрол кожному з власних лексичних одиниць робить позбавленою одного заданого сенсу, що в свою чергу уможливує безкінечне породження сенсів. Його лексеми «подібно до математичного символу» допускають «безкінечну множинність підстановок» [4], що приводить як до потенційно необмеженої кількості їх інтерпретацій, так і до множинності варіантів їх перекладацького відтворення у мові перекладу.

Одним з словотвірних способів, до яких часто вдається Л. Керрол задля створення гри з сенсами, є телескопія – утворення нових лексем за рахунок поєднання двох або більше морфем або довільних сегментів узуальних лексем. Л. Керролу належить й термін, що позначає ці одиниці – «слова-портмоне» (portmanteau words), тобто слова «у два відділки, в яких наче запаковані два різних значення» [11]. Одиниця на позначення головного героя – жадливого монстра *Jabberwocky* є результатом телескопічного поєднання двох компонентів: першим компонентом є узуальна одиниця *Jabber* – 1) *балаканина* 2) *бурмотання*; *белькотання* 3) *тарабарщина*, а другим – випадок авторської орфографії узуальної одиниці *wacky* – *ексцентричний*; *дивакуватий*; *безглуздий*, *ідіотський* [10]. Звернемо увагу на те, як перекладачі відтворили назву головного персонажа:

Переклад Маріон Бле	Переклад Паскаля д'Одо	Переклад Амелі Тома	Переклад Каролін Нікола	Переклад Гіслен Жюльєн	Переклад Флора Коломбе
<i>Balbuvracie</i>	<i>Baragouoquieux</i>	<i>Barjagoree</i>	<i>Barjagouinages</i>	<i>Charabioquieux</i>	<i>Charabioquieux</i>

Переклад Крістель Брюне	Переклад Анн Софі Марє	Переклад Еммелін Фаго	Переклад Шарлот Уиторель	Переклад Марі Рікебуш
<i>Dragorrhéique</i>	<i>Folcaquetterie</i>	<i>Laiussabirique</i>	<i>Le Charabiore</i>	<i>Le Jargouineur</i>

Як бачимо з наведених відповідників, перекладачі демонструють розмаїття підходів до утворення еквівалентів. Так, відповідники Паскаля д'Одо, Амелі Тома, Каролін Нікола та Марі Рікебуш *Baragouoquieux*, *Barjagoree*, *Barjagouinages* та *Le Jargouineur* можна зіставити з узуальними одиницями французької мови: *baragouin (m)* – 1) *неправильне мовлення, викривлена мова, незрозуміла мова*, 2) *чужа мова, тарабарщина* або ж *baragouineur* – *той, хто говорить ламаною мовою* [10]. Отже, вказані перекладачі відтворили французькою гру з сенсами, закладену Л. Керролом.

Відповідники *Charabioqueux, Charabioqueux* та *Le Charabiore*, запропоновані Гісленом Жюльєн, Флорою Коломбе та Шарлот Уиторель створюють свою гру сенсами, нагадуючи водночас такі узуальні одиниці: *carabe (m)* – жужелиця (жук), *charibotée (f)* – велика кількість, *купа, chariot (m)* – 1) віз, фура [10]. Можемо припустити, що завдяки їх відповідникам істота отримує ознаки жука, що має величезний розмір.

Відповідник Крістель Брюне *Dragorrhéique* містить фрагмент узуальної одиниці *dragon* – дракон [10], що свідчить про схожість її істоти з драконом.

Аналіз структури утворення *Folcaquetterie* Анн Софі Марє не виключає, що його утворено на основі *falconidés* – соколині [10] шляхом довільного усічення фрагменту *falco* та довільної перестановки букв *a* та *o* – *folca*. Отже, в її перекладацькому відтворенні ця дивна істота може нагадувати птаха.

Дещо складніше зрозуміти інтенцію перекладачів Маріон Бле та Еммелін Фаго – їх відповідники *Balbuvracie* та *Laiussabirique* важко зіставити з узуальними одиницями французької мови. Навіть, важко зробити однозначне припущення щодо структури їх утворення. Вказані відповідники можуть лише вражати читацьку та дослідницьку яву незвичністю структури та перекладацькою майстерністю, створюючи безкінечні можливості для породження нових сенсів.

Лише в одному перекладі маємо випадок невідтворення лексичної одиниці під час перекладу – Анрі Парісо залишає у французькому тексті англійські назви всіх головних персонажів: *Jabberwock, l'oiseau Jubjube, Bandersnatch*. Цим він зберігає для франкомовних читачів колорит одиниць мови оригіналу, занурюючи їх у світ керролівської казки.

Але ж у більшості випадків бачимо наявність франкомовних еквівалентів англійських лексичних нонсенсів. Одним з способів відтворення нонсенсів оригіналу стало утворення телескопічних одиниць, які в свою чергу калькують лексему вірша оригіналу. Майже одноголосним перекладацьким рішенням виявився еквівалент одному з новотворів Льюїса Керрола, що увійшов до словника з позначкою «складено Л. Керролом» – одиниці *galumph*. З точки зору структури, вона складається з фрагментів двох одиниць – *gallop* та *triumph* – та позначає *to move with a clumsy and heavy tread* [14]. Переклади 6 перекладачів (Анрі Парісо, Маріон Бле, Каролін Нікола, Гіслен Жюльєн, Флора Коломбе, Крістель Брюне) мають *galomphant*, у складі якого легко розпізнати *galoper* (1) скакати, мчати голопом, 2) мчати, стрибати, 3) поспішати) та *triumpher* (1) тріумфувати перемогу, здобути блискучу перемогу, тріумфувати) [10]. Відповідник Анн Софі Марє *galomphant* відрізняється від наведених вище лише орфографією – подвоєною приголосною *-l* всередині лексеми; відмінність еквіваленту Паскаля д'Одо та Марі Рікебуш *galomphalement* полягає у належ-

ності до іншої частини мови: словотвірний суфікс *-ment* вказує на належність їх одиниці до прислівників; а відповідник Амелі Тома *galtromphit* вказує на його належність до дієслів 2 групи, яке вжито у формі *Passé simple* – минулого часу, що використовується лише у письмовому мовленні.

Проаналізуємо відповідники ще однієї лексичної одиниці *frumious*. Керролівська лексема є результатом телескопічного словотвору, вона складається з фрагментів двох лексем *fuming* – 1) який димить 2) який дає пари, випари 3) розсерджений, розлючений та *furious* – 1) розлючений, розлютований; лютий, шалений [10]. У перекладах Анрі Парісо та Паскаля д'Одо маємо відповідник *frumieux*, що повністю калькує лексему оригіналу: *frumieux* = *furieux* (розлючений, шалений) + *fumeux* (1) який димить, 2) хмільний, міцний, 3) неясний, туманний сумбурний [10]). Перекладацький відповідник повністю зберігає авторську структуру, інтенцію та, навіть, наближається до фонетичного оформлення лексеми оригіналу.

Відповідник Амелі Тома *coléfurbieux* так само є телескопічним поєднанням двох узуальних лексем: *colère* – гнів та *furieux* – розлючений, що так само є чудовим прикладом збереження авторського задуму. Однак, наведений відповідник втрачає відтінок значення, яке приховувалося в авторському *frumious* – невідтвореним залишається компонент значення елементу *fuming* – 1) який димить 2) який дає пари, випари 3) розсерджений, розлючений.

Ще одним із способів утворення перекладацьких відповідників стало словоскладання. Проаналізуємо перекладацькі рішення керролівської одиниці *brillig*, сенс якої стає зрозумілим завдяки коментарю, наведеному автором вустами Шалама-Балама на сторінках відомої казки «Аліса в Задзеркаллі»: «*brillig* означає четверту годину по полудні – час, коли ви починаєте смажити страви на вечерю» [11]. Не викликає сумнівів, що перекладачі французькою керувалися авторськими підказками. Так, Анрі Парісо та Маріон Бле пропонують *gril-heure*, що є поєднанням *gril (m)* – 1) гриль, рашпер, грати (для смаження); жаровня та *heure* – 1) година, 2) час [10]. Отже, їх відповідник відтворює відтінки «час» та «смажити». Подібне рішення пропонують Флора Коломбе та Марі Рікебуш: *heurdine* та *din-heure*, відповідно. Обидва відповідники містять *heure* – 1) година, 2) час та *dîner* – 1) вечеря. Зберігаючи значення «час» та «вечеря», відповідники не відтворюють відтінку «смажити».

До словоскладання удавалися й у випадку відтворення характеристики персонажу. Задля позначення одного з головних персонажів вірша автор вигадав одиницю *Bandersnatch*. Вірогідно, це швидка істота з щелепами, що хапають, здатна витягувати шию [12]. Не виключено й те, що компонент *Bander* – архаїчна форма *'leader'* – «лідер, керівник» – наділяє істоту здатністю полювати на голо-

ву/керівника/вожака якоїсь групи/угруповання/зграї. В одному з французьких відповідників збережено здатність істоти хапати усе, що оточує – відповідник **Toutatrappe** Паскаля д'Одо складається з *tout – 1) увесь, вся, все, всі + форма 3 особи однини теперішнього часу дієслова attraper – 1) піймати, схопити, ловити* [10]. А відповідник Шарлот Уиторель **Tournescou** наділяє героя зовсім іншими характеристиками, залишаючи поза увагою те, що заклав автор. **Tournescou** складається з *Tourne – 3 особа однини теперішнього часу дієслова tourner – 1) вертити, крутити та sou – шия*. Отже, здається, її істота позбавлена войовничих характеристик, що не можуть не розпізнати франкомовні читачі.

Не можемо залишити поза увагою перекладацькі відповідники ще однієї з лексем на позначення одного з персонажів – птаха **Jubjub**. У вірші не міститься якихось ознак птаха, що могли б надати підказку стосовно його характеристики, але ж міститься застереження: *Beware the Jubjub bird – стережися птаха Jubjub*. Тож, вірогідно, він є жахливим, таким, що представляє чималу загрозу. Погляди перекладачів французькою з цього приводу дещо розділилися. Анрі Парісо залишив англomовну лексему без змін – **Jubjub**, що залишає франкомовним читачам простір для відтворення власних сенсів. Відповідник Гіслен Жюльєн та Марі Рікебуш **Jujube** з одного боку, співвідноситься з оригінальною авторською одиницею **Jubjub**, а з іншого є узуальною лексемою французької мови, що позначає 1) *плід зизіфуса; ююба; «китайський фінік», 2) таблетка від кашлю з присмаком ююби*. Відповідники Маріон Бле **l'oiseau Pioupiou** та Паскаля д'Одо **Pioupioule** є відображенням ономотопеї *piou piou*, що зазвичай вживається на позначення писку курча. Рішення Амелі Тома – птах **Picpic** – утворене від узуальної *pic (m) – дятел*, а відповідник **Piafpiaf** Крістель Брюне є двократним повтором *piaf (m) – горобець*. Наведені рішення є проявом творчого підходу до відтворення перекладацьких відповідників; можливо, дещо сміливим рішенням, що додає віршу іронічного ставлення як до головного героя, так і до серйозності та важливості його подвигу.

4. ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження ми дійшли таких висновків. Насамперед, нонсенс – цікаве та привабливе явище, що захоплює переклада-

чів до власних експериментів з мовою. У випадку з аналізованим віршем інтерпретація тієї чи іншої нонсенсної одиниці здійснюється переважно на основі структури утворення, а також з опорою на коментарі, які наводить сам автор устами персонажу. Інтерпретація тієї чи іншої репрезентації лексичного нонсенсу чинить вплив на те, яке саме перекладацьке рішення обрано та, відповідно, який словотвірний спосіб може бути використаним задля утворення перекладацького відповідника. Найуживанішими словотвірними способами, що використали перекладачі задля утворення власних відповідників, виявилися телескопія та словоскладання. За рахунок зазначених словотвірних способів перекладачам вдалося відтворити авторський задум, «запакувавши» в одну лексему два або більше сенсів. Структура утворення лексичної одиниці оригіналу має вплив на те, який словотвірний спосіб обирають перекладачі задля утворення власних відповідників, але не у всіх випадках має місце калькування словотвірного способу. У ряді випадків гра зі сенсами у мові перекладу відтворюється за рахунок способів, відмінних від оригіналу. Стосовно провідної перекладацької стратегії, в аналізованих перекладах переважає одомашнення, адже застосування калькування свідчить про намагання наблизити текст до читацького сприйняття мовою перекладу. Лише в одному перекладі назви головних персонажів залишаються невідтвореними; припускаємо, що тенденції перекладача до очуження можна пояснити його дбайливим ставленням до оригінального твору та прагненням перенести у мову перекладу специфіку та колорит мови оригіналу. Слід звернути увагу й на той підхід, що застосовують перекладачі до роботи з текстом англomовного твору. Завдяки їх творчому підходу персонажі вірша стають наділеними характеристиками, що відрізняються від авторського задуму. Відповідно, вірш у мові перекладу отримує нове звучання. Таке розмаїття перекладацьких варіантів є ще одним доказом того, що нонсенс є відсутністю одного заданого сенсу та, відповідно, можливістю потенційно безкінечного утворення нових сенсів.

До перспектив подальших досліджень належить більш детальне вивчення особливостей перекладацького відтворення лексичного нонсенсу у віршованих творах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вороніна, К. В. (2013). Особливості перекладу лексичного нонсенсу: вплив інтерпретації на вибір перекладацького відповідника. *Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць*, 668, 201–210.
2. Вороніна, К. В., & Валійова, Т. Б. (2017). *Jabberwocky* українською. *Нова філологія. Збірник наукових праць*, 69, 34–41.
3. Вороніна, К. В. (2018). Провідна стратегія відтворення лексичного нонсенсу: одомашнення чи очуження? *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація*, 1(2), 111–116.
4. Демурова, Н. М. (1978). Эдвард Лир и английская поэзия нонсенса. *Topsy-Turvy World, English Humor in Verse*, 5–22. Retrieved from <http://www.limericks.narod.ru/lear.htm>.
5. Зорівчак, Р. П. (1989). *Реалії і переклад. На матеріалі англomовних перекладів української прози*. Львів: Вид-во при

Львів. держ. ун-ті.

6. Кияк, Т. Р., Науменко, А. М., & Огуй, О. Д. (2008). *Перекладознавство (німецько-український напрям)*. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет».
7. Корунець, І. В. (1986). *Теорія і практика перекладу*. Київ: Вища школа.
8. Кочерган, М. П. (1999). До питання про безеквівалентну лексику і лакуни та способи їх компенсації. *Проблеми зіставної семантики. Збірник статей за доповідями Міжнародної наукової конференції з проблем зіставної семантики*, 42–45.
9. Ребрій, О. В. (2016). *Вступ до перекладознавства : конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна.
10. АБВУД Lingvo x 3 : Словарь. (2008). [Electronic resource], 14.0.0.715.
11. Carroll, L. (n.d.). *Through the looking-glass*. Retrieved from <http://www.gutenberg.org/files/12/12-h/12-h.htm>.
12. Carroll, L. (n.d.). *The hunting of the Snark: An agony in eight fits*. Retrieved from <https://www.gutenberg.org/cache/epub/13/pg13-images.html>
13. Cui, J. (2012) Untranslatability and the method of compensation. *Theory and practice in language studie* 2(4), 826–830.
14. Dictionary by Merriam-Webster. Retrieved from <https://www.merriam-webster.com>
15. Jabberwocky Summary & Analysis. Retrieved from <https://www.litcharts.com/poetry/lewis-carroll/jabberwocky>
16. Jabberwocky Variations. (by Henri Parisot). Retrieved from <http://www76.pair.com/keithlim/jabberwocky/translations/french2.html>
17. Jabberwocky de Lewis Carroll en français. Retrieved from <https://angellier-biblio.univ-lille3.fr/ressources/jabberwockytraduction.html>
18. Tearle, O. A Short analysis of 'Jabberwocky' by Lewis Carroll. Retrieved from <https://interestingliterature.com/2016/01/a-short-analysis-of-jabberwocky-by-lewis-carroll/>
19. Uliana, E. Is there such a thing as untranslatability? Retrieved from <https://medium.com/@elton.uliana.17/is-there-such-a-thing-as-untranslatability-90a50c6c186>

REFERENCES

1. АБВУД Lingvo x 3: Слова [Electronic resource]. Iss. 14.0.0.715.
2. Carroll, L. The hunting of the Snark: An agony in eight fits. Retrieved from <https://www.gutenberg.org/cache/epub/13/pg13-images.html>
3. Carroll, L. Through the looking-glass. Retrieved from <http://www.gutenberg.org/files/12/12-h/12-h.htm>.
4. Cui, J. (2012) Untranslatability and the method of compensation. *Theory and Practice in Language Studies*, 2(4), 826–830.
5. Demurova, N. M. (1978). Jedvard Lir i anglijskaja poezija nonsensa [Edward Lear and English poetry of Nonsense]. *Topsy-Turvy World, English Humor in Verse*, 5–22. Retrieved from <http://www.limericks.narod.ru/lear.htm>. (in Russian)
6. Dictionary by Merriam-Webster. Retrieved from <https://www.merriam-webster.com>
7. Jabberwocky de Lewis Carroll en français. Retrieved from <https://angellier-biblio.univ-lille3.fr/ressources/jabberwockytraduction.html>
8. Jabberwocky Summary & Analysis. Retrieved from <https://www.litcharts.com/poetry/lewis-carroll/jabberwocky>
9. Jabberwocky Variations. (by Henri Parisot). Retrieved from <http://www76.pair.com/keithlim/jabberwocky/translations/french2.html>
10. Kocherhan, M. P. (1999). Do pytan'nia pro bezekvivalentnu leksyku i lakuny ta sposoby yikh kompensatsii [To the issues of non-equivalent words and ways of their compensation]. *Problemy zistavnoi semantyky. Zbirnyk statei za dopovidnyami Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii z problem zistavnoi semantyky* [Problems of comparative semantics. Collection of papers], 42–45. (in Ukrainian)
11. Korunets, I. V. (1986). *Teoriia i praktyka perekladu [Theory and practice of translation]*. Kyiv: Vyscha shkola. (in Ukrainian)
12. Kyiak, T. R., Naumenko, A. M., & Ohui, O. D. (2008). *Perekladoznavstvo (nimetsko-ukrainskyi napriam) pidruchnyk [Translation studies (from German into Ukrainian) textbook]*. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyj tsentr «Kyiv's'kyj universytet». (in Ukrainian)
13. Rebrii, O. V. (2016). *Vstup do perekladoznavstva: konspekt lektsii dlia studentiv osvithno-kvalifikatsiinoho rivnia «Bakalavr» fakultetu inozemnykh mov [Introduction to translation studies]*. Kharkiv: KhNU imeni V. N. Karazina. (in Ukrainian)
14. Tearle, O. A Short analysis of 'Jabberwocky' by Lewis Carroll. Retrieved from <https://interestingliterature.com/2016/01/a-short-analysis-of-jabberwocky-by-lewis-carroll/>
15. Uliana, E. Is there such a thing as untranslatability? Retrieved from <https://medium.com/@elton.uliana.17/is-there-such-a-thing-as-untranslatability-90a50c6c186>
16. Voronina, K. V. (2013). Osoblyvosti perekladu leksychnoho nonsensu: vplyv interpretatsii na vybir perekladatskoho vidpovidnyka [Specifics of rendering lexical nonsense: impact of interpretation on selection of translator's equivalent]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu: zbirnyk naukovykh prats [Messenger of Chernivtsi University]*, 668, 201–210. (in Ukrainian)
17. Voronina, K. V. (2018). Providna stratehiia vidtvorennia leksychnoho nonsensu: odomashnennia chy ochuzhennia? [Leading strategy in rendering lexical nonsense: domestication or foreignisation?]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Perekladoznavstvo ta mizhkulturna komunikatsiia [Messenger of Kherson University]*, 1(2), 111–116. (in Ukrainian)
18. Voronina, K. V., & Valiiova, T. B. (2017). Jabberwocky Ukrainskoiu [Jabberwocky in Ukrainian]. *Nova filolohiia. Zbirnyk naukovykh prats [New philology. Journal of articles]*, 69, 34–41. (in Ukrainian)

19. Zorivchak, R. P. (1989). *Realii i pereklad. Na materiali anhlo-movnykh perekladiv ukrainskoi prozy [Culture-specific concepts and translation. Based on Ukrainian prose transitions into English]*. Lviv: Vyd-vo pry L'viv. derzh. un-ti. (in Ukrainian)

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Kamilla Voronina – PhD, Associate Professor at Mykola Lukash Translation Studies Department of V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: k.v.voronona@karazin.ua; ORCID: [0000-0002-9346-1847](https://orcid.org/0000-0002-9346-1847); GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?user=DbrmmyoAAAAJ&hl=ru>; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Kamilla_Voronina